

Skum, fradga. *Hvita f-en på vägen. Han tar låt så, att f-en står om munnen på honom.*

Anm. Hette i fornspråket *Foss*, hvilket då betydde större vattenfall i allmänhet, t. ex. *Edets cfra Foss*, öfra fall, d. v. s. Trollhättan.

FORSA, fårrsa, v. n. 1. 1) Strömma utföra med stark och brusande fart. Säges om vatten i elfver, strömmar, åar, o. s. v.; äfv. om blod och andra vätskor. *Se, huru vattnet f-r i strömmen. En f-nde bäck. Blodet f-de ur såret. Brännvinet f-de ur tunnan.* — 2) Svalla, brusa starkt. *Skeppet gick, så att vattnet f-de om stäffen.*

FORSEDEL, försedd, m. 2. pl. — *sedlar*. Den öppna skrifvelse, som medsåndes en forman, innehållande uppgifter om emottagarens adress, den betingade forlönen, förteckning å godset, afsändningsort och dato samt afsändarens namn såsom underskrift.

FORSKA, fårrska, v. n. 1. Träget, ifrigt och med noggrannhet söka efter något. Brukas ej i fysisk mening, utan blott om sådant, som kan blifva föremål för undersökning (dock säges någon gång: *F. i ett sår*, sondera det). *F. i en sak, ett ämne, en vetenskap. F. i en brottmålsak. F. i skrifter, i gamla böcker. F. efter, ut, se Efterforska, Ulforska.* — Syn. Söka, Leta, Spana.

FORSKANDE, n. 4. Handlingen, då man forskar. — Syn. Forskning, Sökande, Letande, Spaning.

FORSKARE, m. 5. En, som forskar. Bildar sammansättningen Naturforskare.

FORSKNING, f. 2. Se *Forskande*. *Anställa f-ar i en sak, ett ämne.*

FORSKNINGSANDA, f. 1. sing. Liflig håg för forskningar.

FORSLA, förslå, v. a. 1. Medelst lastdjur föra varor ifrån ett ställe till ett annat. *F. varor, säd, vin, brännvin. Jernet f-s ifrån bruket till staden.* — *Forslande*, n. 4. o. *Forsling*, f. 2.

FORT, fort, adv. I. (komp. *Fortare*, superl. *Fortast*) Med hast, med skyndsamhet. *Gå, löpa, springa, åka, rida, segla, arbeta, skriva, läsa f. Så f. ske kan. Uret går för f. Gå, göra något f-are än en annan. Komma f-are fram än någon. Han åker f-ast af dem alla. Det f-aste man kan, med möjligaste hast.* — Syn. Hastigt, Skyndsamt, Snabbt, Hurtigt, Raskt, Qvickt, Flinkt, Fermt, I flygande.

FORT, fort, partikel. II. (t. *fort*) Vidare. Förekommer mest i oskiljaktig förening med åtskilliga verber, såsom *Fortfara*, *Fortgå*, *Fortlöpa*, *Fortskynda*, *Fortsälla*, alla under förestående bemärkelse. Endast i några få af dessa kan partikeln skiljas ifrån sitt verb, t. ex.: *Fara f.* (se *Fortfara*), *Komma f.* (se *Fortkomma*).

FORTBRINGA, v. a. 2. (böjes som *Bringa*) Bringa vidare. Brukas sällan. — Syn. Se *Fortskaffa*. — *Fortbringande*, n. 4. o. *Fortbringning*, f. 2.

FORTE, fårte, adv. (ital.; i musik) Med stark ton. — S. n. Ställe i musiknoter, betecknad med detta ord. *Der kommer ett f.*

FORTEPIANO, fårtrepiano, n. 3. pl. — *aner*. (ital. *Pianoforte*) Musikinstrument, liknande ett klaver, men med starkare, klangfullare ton, och genom förtgående förbättringar uppkommet af detta, hvarföre det i början kallades Hammarklaver. De förnärmsta slagen deraf äro Flygel- och Taffelfortepiano. Kallas äfven Pianoforte eller blott Piano.

FORTFARA, v. n. 3. (böjes som *Fara*) 1) Hålla i med något, som är påbegynt, ej upphöra. Säges både om menniskor, djur och liflösa föremål. *F. att arbeta, att bygga. Hunden f-far att vara sjuk. Det fula vädret f-far ännu. Om han så f-far, som han begynt, om det så f-far, går det på tok. F. i sitt sträfvande till ett mål, i sin tredska, i sin mening, i sitt beslut. F. med sitt arbete, med sitt liderliga lefverne.* Någon gång säges äfv. *Fara fort*, helst i imper., t. ex.: *Far fort, min vän, i din berättelse.* — Jfr. *Fortsälla*. — Syn. *Fortsetta*, *Fullfölja*, *Fortgå*, *Gå på*, *Hålla i med*. — 2) Efter uppehåll, afbrott åter begynna. *F-far nu med läsningen, der vi slutade.*

FORTFARANDE, n. 4. Handlingen, då någon fortfar; händelsen, då något fortfar. *Hans f. med detta arbete.* — *Part.* Som fortfar. Brukas nästan adjektivt i åtskilliga uttryck. *Det f. fula vädret. Hans f. tredska.* — Syn. Se *Beständig*, 1.

FORTGÅ, v. n. 2. (böjes som *Gå*) 1) Fortfara i sin rörelse. *Planeterna f. alltid i samma banor.* — Syn. *Fortlöpa*. — 2) *Gå*, föras, sändas vidare. *Skeppet f-gick ifrån Malta till sin bestämmelseort. Dlligensen afgår i morgon till Örebro, hvarifrån den f-r till Göteborg.* Brukas i denna bem. mindre ofta. — 3) (fig.) Oafbrutet fortsätt. *Arbetet f-r raskt.* — 4) (fig. om person) Oafbrutet fortfara med något. *Han f-r rastlöst i sina studier, undersökningar, forskningar. Man bör ihärdigt f. på den bana, man en gång valt.* — Syn. Se *Fortfara*.

FORTGÅENDE, n. 4. Se *Fortgång*. — *Part.* Som fortgår. Brukas stundom nästan adjektivt, t. ex.: *F. arbete, bemödanden.* — Syn. *Fortfarande*.

FORTGÅNG, m. 2. Omständigheten, förhållandet, att någon eller något fortgår. *Hans f. på den bana, han beträddt. Arbetets f. Oafbruten f., oafbrutet fortsatt rörelse. Saken har god f., går bra, lyckas väl.*

FORTHJELPA, v. a. 3. (Impf. *Forthjelpste*; Sup. *Forthjelpst*.) Hjälpa någon att komma vidare, att fortkomma. *Han kom till mig med gästgivar-skjuts, och härifrån f-hjelpste jag honom med mina egna hästar till staden.* Brukas mest i fig. mening, t. ex.: *F. någon i världen*, hjälpa någon att komma fram i världen, sörja för dess framtid, utkomst, bergning, lycka. — *Forthjelpande*, n. 4.

FORTIFIKATION, fårtifikatschön, f. 3. 1) Befästning, fästningsverk. — 2) Befästningskonst. — Ss. *F-ssystem*. [— cation.]

FORTISSIMO, fårti'ssimo, adv. (ital.; i musik) Med ganska stark ton (i fråga om ljudet). — S. n. Ställe i musiknoter, som betecknar detta. *Ett f.*

FORTKOMMA, v. n. 3. (böjes som *Komma*) Hafva framgång. Brukas endast om person. *Den, som vill f. i världen, måste vara arbetsam.* — Ledigare säges *Komma fort*. — Syn. *Få*, hafva god fortkomst, Hafva framgång, Komma fram, Lyckas, Göra lycka.

FORTKOMST, c. 3. Framgång i världen. Brukas icke gerna utan i förbindelse med ett bestämmande adjektiv. *Få, hafva god f.*

FORTLÖPA, v. n. 3. (böjes som *Löpa*) Oafbrutet löpa framåt, fortgå. Brukas någon gång fig. om tid, väg, o. s. v. *Vägen f-per sedan i rak linie ända till X.* — Syn. *Fortgå*.